

Vítaný host

V PLZEŇSKÉM KRAJI

Čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí

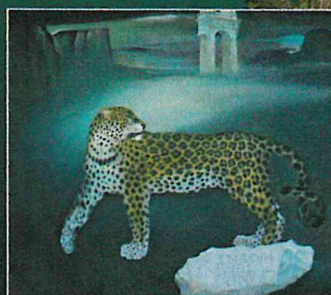
Akademický malíř
Ladislav Rada z Vojovic

Automobilové
muzeum JK Classic

Hřešihlavské putování
– Toulky s Katkou

Magický svět
Jiřího Kovaříka

Časť Kaple gest wifowena
s powolenij duchowonij
zstwekšite wrcchnosći
nákladem matęge Janiřijho
ze wsi Zelený roku 1799.

**Panna Maria „Zázračná”
u Zeleného**

Vítaný host – zima 2022 vyjde 16. prosince

Panna Maria „Zázračná“ u Zeleného

*Interiér kapličky z kroniky obce 1929,
archiv DHP*

Kaple Panny Marie „Zázračné“ u Zeleného.

Na rozcestí severovýchodně od vsi Zelené se nachází za čtyřmi starými lipami pěkně opravené barokní kaple Panny Marie, zvaná „Toušojc“. Byla postavena v roce 1799 Matějem Jánským ze Zálesí. V tomto roce se mu zde totiž zjevila Panna Maria.

Když jednou orál na svém poli, podíval se vzhůru a uviděl v ohnivém oblaku obraz Madony s děťátkem, jenž se pomalu snáší na místo, kde nyní stojí kaplička. Jakmile se obraz dotkl země, zmizel. Zjevení se stalo slavným, a tak Matěj Jánský požádal vrchnost o povolení stavby kapličky. Jeho rod se pak o ní staral až do roku 1955. Původně byla kaplička vybavena soškou Panny Marie „Zázračné“ a uprostřed čelního výklenku na straně západní pak soškou sv. Filomeny, na straně východní soškou sv. Anny. Pod nimi stál sv. Prokop a interiér kaple ještě zdobily od roku 1966 i sošky sv. Jana Nepomuckého a sv. Vojtěcha. Některé z nich však byly v listopadu 1969 odcizeny a nenávratně zmizely, včetně Panny Marie „Zázračné“. Před postavením návesní kaple Panny Marie Pomocnice křesťanů v Zeleném v roce 1889, se zde občas konaly mše svaté a další pobožnosti. Byla též zastávkou pro kněze s procesím o křížových dnech.

Soškám i kapličce byly přičítány zázračné vlastnosti. Soška Panny Marie „Zázračné“ nebo též Madony Zelené byla kopií Panny Marie Svatohorské a místní s ní také na Svatou Horu po určité době putovali. K některé z těchto poutí se váže i jeden z tradovaných zázraků. Čtyři místní panny, které sošku na Svatou Horu v procesí nesly, potřebovaly vystřídat. Pocty nést „Zázračnici“ se ujaly další čtyři dívky, ale soška se začala podivně otáčet, a to až do té doby, než se zjistilo, že jedna z dívek je těhotná. Po jejím vystřídání pannou se opět uklidnila. Další zázrak náhlého uzdravení se udál těžce nemocné ctitelce Panny Marie Svatohorské již při cestě z Horšic do Zeleného. Obětovala pak do kaple dvě svíce. Žena prý ovšem brzy nato zemřela a její tělo, tři dny uložené ve světnici, vonělo kadidlem, i když tam po celou dobu nikdo nevkročil.

Panně Marii „Zázračné“ projevovaly úctu také místní ženy v šestinedělí přinášením másla do lamp s věčným světlem.

Soška sv. Prokopa z inventáře Domu historie Přešticka

Barokní relikvíř v podobě černé ruky v prosklené skříňce, Dům historie Přešticka.

Soška byla též zdobena pláštíkem, ten poslední získala v roce 1913 od sester z přeštického Ústavu Školských sester de Notre Dame. Byla o něj okradena tuláky na podzim roku 1918.

Kromě jiných sošek dělala Panně Marii společnosti i soška sv. Filomeny. Připomíná tak regionální rozšíření jejího kultu z centra filomenské úcty v kostele Všech svatých v nedalekém Kbelu. Sedmdesát centimetrů vysoká soška se svými atributy pochází pravděpodobně z poloviny 19. století. Do kapličky ji věnovala Filoména Jedličková z čp. 23 v Zeleném a její rod o ni pečoval a zdobil ji neustále novým oděvem, až začala ztrácet na své historické hodnotě.

Další soškou v kapli byl sv. Prokop, kterého prý nosili místní mládenci na pouť do kostela sv. Prokopa v Nezdicích. Zajímavou součástí vybavení této kapličky byly

Původní tabulka Matěje Jánského z roku 1799 k založení kapličky v Zeleném

dvě černé ruce v zasklených skříňkách, podle pověsti snad z relikvíře sv. Donata a sv. Longina z některého kláštera zrušeného za josefínských reforem (i další inventář kapličky prý pocházel ze zrušených klášterů). Byly chráněny tabulkou: „Kdo ty ruce ukradne, tomu ruka upadne.“

Prostý lidový oltářík nesl donedávna kopii obrazu Panny Marie Klatovské. Kaple byla v roce 2018 opravena z iniciativy Bedřicha Zákosteleckého a dnes je zdobena fotografiemi původního zachovaného inventáře, který je od roku 2018 ve sbírkách Domu historie Přešticka. Byl učiněn pokus o obnovu úcty ke sv. Filomeně, který byl završen 7. září 2019, kdy byla plzeňským biskupem kaple slavnostně zasvěcena právě této světici.

■ Luděk Krčmář

Text upraven z publikace Luděk Krčmář, *Poutní místa a místa zvláštní zbožnosti jižního Plzeňska na území plzeňské diecéze. Přeštice 2020. K tématu též příspěvek Drahomíra Valentová, O kapličce u Zeleného. Pod Zelenou horou, 2018, č. 2, s. 1-4.*